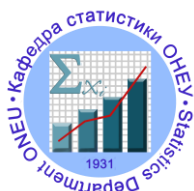

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

КАФЕДРА СТАТИСТИКИ

**«СТАТИСТИКА – ІНСТРУМЕНТ СОЦІАЛЬНО-
ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»**

ЗБІРНИК НАУКОВИХ СТУДЕНТСЬКИХ ПРАЦЬ

ВИПУСК 4

Частина III

**Одеса
2018**

УДК 311
ББК 60.6

Статистика – інструмент соціально-економічних досліджень: збірник наукових студентських праць. Випуск 4. Частина III. – Одеса, ОНЕУ. – 2018. – 196 с.

Автори:

Вітковська К. В. – к.е.н., доцент кафедри статистики Одеського національного економічного університету,

Ольвінська Ю. О. – к.е.н., доцент кафедри статистики Одеського національного економічного університету,

Самотоєнкова О. В. – к.е.н., доцент кафедри статистики Одеського національного економічного університету,

Тарасова К. І. – к.е.н., викладач кафедри статистики Одеського національного економічного університету,

Антоненко К. Е. – студентка фінансово-економічного факультету Одеського національного економічного університету,

Барон Г. І. – студентка фінансово-економічного факультету Одеського національного економічного університету,

Бойчева О. П. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,

Бурлаєва В. С. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,

Варналій А. О. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,

Вітковська А. А. – студентка факультету міжнародної економіки Одеського національного економічного університету,

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Калантарчук Т. І. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Качкалова Л. Ю. – студентка фінансово-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Лузанова К. А. – студентка фінансово-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Любович А. А. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Мансва К. П. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Мілева Т. Д. – студентка фінансово-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Мітішова І. С. – студентка фінансово-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Москаленко К. С. – студентка фінансово-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Мотовіліна Г. В. – студентка фінансово-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Негруль Д. А. – студент фінансово-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Пархоменко Л. В. – студентка фінансово-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Поповська А. О. – студентка факультету міжнародної економіки Одеського національного економічного університету,
Саблістюк О. О. – студентка фінансово-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Стародубцева Т. В. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Тутов В. О. – студент фінансово-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Унтілов В. В. – студент обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Чорний Є. В. – студент фінансово-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Шишацька В. А. – студентка фінансово-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Шувера О. О. – студентка факультету міжнародної економіки Одеського національного економічного університету

У збірнику наводяться результати дослідження студентів та викладачів кафедри статистики щодо застосування сучасних статистичних методів для оцінки соціально-економічних процесів у деяких країнах світу, в Україні та окремих регіонах. Висновки та рекомендації авторів можуть бути корисними для викладачів, аспірантів і студентів, які займаються аналізом процесів, що відбуваються в суспільстві та економіці країни.

© колектив авторів, 2018

ЗМІСТ

Варналій А.О., Самотоєнкова О.В. Аналіз середньої заробітної плати в Україні за видами економічної діяльності.....	7
Любович А.А., Ольвінська Ю.О. Аналіз середньої освіти в Україні.....	14
Калантарчук Т.І., Ольвінська Ю.О. Статистичний аналіз показників навколишнього середовища.....	21
Бурлаєва В.С., Ольвінська Ю.О. Статистичний аналіз захворюваності населення України.....	28
Бойчева О.П., Вітковська К.В. Статистичне дослідження рівня життя населення.....	33
Калантарчук Т.І., Ольвінська Ю.О. Статистичний аналіз забору води з природних водних об'єктів в Україні та Одеській області.....	41
Шувера О.О., Тарасова К.І. Статистичний аналіз народжувальності в Україні	45
Поповська А.О., Тарасова К.І. Статистика сортування, переробки та вторинного використання відходів в Україні	53
Бойчева О.П., Самотоєнкова О.В. Сучасний стан фондового ринку України	58
Стародубцева Т.В., Самотоєнкова О.В. Статистичний аналіз ринку зерна в Україні	64
Варналій А.А., Самотоєнкова Е.В. Развитие рынка информационных услуг в Украине	69
Манєва К.П., Самотоєнкова О.В. Динаміка та структура споживчих товарів в Україні	77
Унтілов В.В., Самотоєнкова О.В. Сучасний стан ринку енергоресурсів в Україні	86
Калантарчук Т.І., Самотоєнкова О.В. Особливості розвитку ринку інновацій в Україні	92
Любович А.А., Самотоєнкова О.В. Аналіз первинного ринку нерухомості в Україні	97
Негруль Д.А., Ольвінська Ю.О. Особливості кредитування малого бізнесу в Україні	104

Тутов В.О., Ольвінська Ю.О. Проблеми та перспективи функціонування ринку дорогоцінних каменів	109
Качкалова Л.Ю., Саблюк О.А., Ольвінська Ю.О. Тенева економіка України	115
Унтілов В.В., Ольвінська Ю.О. Статистичний аналіз рівня доходів населення України	121
Бойчева О.П., Ольвінська Ю.О. Сучасний стан житлового фонду України	128
Барон Г.І., Ольвінська Ю.О. Сучасний стан державного регулювання конкуренції та монополізації ринку в Україні	133
Шишацька В.А., Ольвінська Ю.О. Статистичний аналіз демографічної ситуації в Україні	137
Мієва Т.Д., Ольвінська Ю.О. Статистичний аналіз економічного розвитку Індії	142
Пархоменко Л.В., Москаленко Е.С., Ольвінська Ю.О. Статистический анализ ресурсов и расходов домохозяйств	147
Лузанова К.А., Ольвінська Ю.О. Сучасний стан та перспективи розвитку ринку послуг України	152
Чорний Є.В., Ольвінська Ю.О. Страховий ринок України: проблеми та перспективи розвитку	158
Мітішова І.С., Ольвінська Ю.О. Статистичний аналіз доходів державного бюджету України	164
Мотовіліна Г.В., Ольвінська Ю.О. Статистичний аналіз ринку праці в Україні	172
Негруль Д.А., Ольвінська Ю.О. Статистичний аналіз зносу основних засобів в Україні	179
Антоненко К.Э., Ольвінська Ю.О. Анализ проблем налоговой системы Украин	185
Вітковська А.А., Ольвінська Ю.О. Використання статистичних методів у маркетингових дослідженнях	191

СТАТИСТИЧНИЙ АНАЛІЗ РИНКУ ПРАЦІ В УКРАЇНІ

Мотовіліна Г. В.¹, Ольвінська Ю. О.²

1 – студент, фінансово-економічний факультет,

2 – канд. екон. наук, доцент, кафедра статистики
Одеський національний економічний університет, м. Одеса

АНОТАЦІЇ

Мотовіліна Г. В., Ольвінська Ю. О. Статистичний аналіз ринку праці в Україні. Розкрито актуальні питання сучасних проблем стану ринку праці в Україні, розглянуті підходи до їх статистичного вивчення. Проведено статистичний аналіз динаміки зайнятості населення, кон'юнктури попиту і пропозиції робочої сили і навантаження на робочі місця по країні в цілому і в регіональному аспекті. Зроблено висновки про поточний стан ринку праці України, а також можливих заходів по запобіганню безробіттю.

Ключові слова: ринок праці, зайнятість, безробіття, працездатне населення, робоча сила.

Мотовилина А. В., Ольвинская Ю. О. Статистический анализ рынка труда в Украине. Раскрыты актуальные вопросы современных проблем состояния рынка труда в Украине, рассмотрены подходы к их статистическому изучению. Проведено статистический анализ динамики занятости населения, конъюнктуры спроса и предложения рабочей силы, нагрузки на рабочие места по стране в целом и в региональном аспекте. Сделаны выводы о текущем состоянии рынка труда Украины, а также возможные меры по предотвращению безработицы.

Ключевые слова: рынок труда, занятость, безработица, трудоспособное население, рабочая сила.

Motovilina A. V. Olvinskaya J. O. Statistical analysis of the labor market in Ukraine. The current problems of the current problems of the labor market in Ukraine are revealed, approaches to their statistical study are considered. Statistical analysis of the dynamics of the employment of the population, the conjuncture of supply and demand of labor, the load on jobs in the country as a whole and in the regional aspect are carried out. Conclusions were drawn about the current state of the labor market in Ukraine, as well as possible measures to prevent unemployment.

Keywords: labor market, employment, unemployment, pratsez-suitable population, labor force.

ПОСИЛАННЯ НА РЕСУРС

Мотовіліна, Г. В. Статистичний аналіз ринку праці в Україні [Текст] / Г. В. Мотовіліна, Ю. О. Ольвінська // Статистика – інструмент соціально-економічних досліджень : збірник наукових студентських праць. Випуск 4. Частина III – Одеса, ОНЕУ. – 2018. – С. 172 – 178.

Проблеми стану ринку праці, зайнятості та безробіття виключно актуальні для української економіки. В умовах перехідної економіки ці проблеми дуже гостро проявляються.

Ринок праці – це суспільно-економічне середовище, в якій формуються ринкові відносини руху робочої сили, а також сфера формування попиту і пропозиції, які встановлюють обсяг зайнятості і рівень оплати праці. Суб'єктами ринку праці виступають наймані працівники, підприємства, держава, а також профспілки. Попит на працю формують, як правило, підприємства, виходячи з продуктивності і праці та ставки заробітної плати. Пропозицію надає економічно активна частина населення країни.

Ринок праці базується на певних принципах: взаємозамінність факторів виробництва; раціональна поведінка економічних суб'єктів; орієнтація суб'єкта на реальну заробітну плату; номінальність заробітної платні; конкуренція на ринку праці.

Ринок праці виконує дві основні функції: економічну і соціальну. Економічна функція полягає в оптимальному залученні і використанні людської праці. Соціальна функція - забезпечення певного рівня доходів людей і нормального відтворення здібностей працівників. Ефективність економіки залежить від оптимальності процесу функціонування системи ринку праці.

На динаміку ринку праці впливає безліч факторів. До таких факторів належать: демографічні, природно-кліматичні і географічні, міграційні, економічні, законодавчі, організаційно-управлінські та соціальні фактори.

Термін «зайнятість» характеризує участь економічно активного населення у трудовій діяльності, яка пов'язана із задоволенням його потреб (особистих і суспільних) і приносить йому трудовий дохід. Розрізняють також поняття повної зайнятості. Повна зайнятість є достатня кількість робочих місць для всього працездатного населення і практична відсутність тривалого безробіття.

Зайнятість створює необхідні передумови ефективного використання трудового потенціалу суспільства, визначає рівень життя і добробуту людей. До числа зайнятих відносяться особи старше 16 років, а також особи молодших вікових груп, які виконують роботу за наймом за винагороду. Як соціальна проблема зайнятість грає важливу роль у формуванні та розвитку професійних можливостей всього населення, в становленні і розкритті його особистості. Навпаки, безробіття негативно впливає на рівень життя людини і його сім'ї.

Безробіття несе за собою не тільки бідність значним верствам населення, а й духовну, моральну деградацію людей. Тому вирішення проблеми зайнятості населення стоїть в числі найважливіших і першочергових завдань в країні. При цьому методи статистики є основним інструментом аналізу ситуації, що склалася на ринку праці України.

Безробіття – це соціально-економічне явище, при якому частина працездатного населення не може застосувати свою робочу силу у виробництві товарів і послуг. До безробітних відноситься економічно активне населення, яке в даний час не працевлаштовано.

Відповідно до Закону України «Про зайнятість населення», безробітними вважаються громадяни працездатного віку, які не мають роботи і заробітку, зареєстровані в органах служби зайнятості, шукають роботу і готові до неї приступити.

Точки зору на причини безробіття. Однією з найважливіших причин є недостатній попит на робочу силу. Держава повинна брати на себе відповідальність за боротьбу з безробіттям, підвищувати державні доходи або знижувати податки, а також самостійно підвищувати обсяг попиту на робочу силу. Наступною причиною може виступати негнучкість ринку праці, що характеризується невідповідністю потреб роботодавців та людей, які шукають роботу. Також поява безробіття може здійснюватися за рахунок завищених вимог самих працівників, які вони пред'являють роботодавцям (наприклад, бажаний рівень заробітної плати). Наймені працівники, які не згодні працювати за пропоновану заробітну плату, самі вибирають стан безробіття.

У сучасній економічній літературі визнається, що ринкова економіка не здатна ліквідувати безробіття, тому більшість авторів пропонують розглядати повну зайнятість як зайнятість населення при наявності природного рівня безробіття. Допустимим рівнем безробіття вважається 3-6%.

У науковій та навчальній літературі зайнятість розглядається у вузькому і широкому сенсі. У вузькому сенсі зайнятістю є діяльність по найму, що приносить регулярний дохід; службове підпорядкування осіб. У широкому сенсі зайнятість - це всі види суспільно-корисної діяльності громадян, яка приносить заробіток (трудоий дохід).

Статистикою розроблені спеціальні показники для кількісної характеристики зайнятості населення, які діляться на дві групи: абсолютні і відносні.

Абсолютні відображають економічний потенціал, можливості країни в подальшому розвитку, так як зайняте населення є основним елементом. До абсолютних показників зайнятості населення відносяться: чисельність зайнятих в економіці; розподіл зайнятих по галузях економіки, статтю, віком, рівнем освіти та т. д. ; чисельність осіб працездатного віку, зайнятих в економіці та ін.

Відносні показники зайнятості характеризують ступінь залучення в економіку населення і його окремих груп. Вони охоплюють такі показники, як коефіцієнт зайнятості населення, коефіцієнт зайнятості трудових ресурсів, коефіцієнт зайнятості населення працездатного віку, коефіцієнт зайнятості працездатних у працездатному віці та ін.

Для об'єктивної оцінки ситуації на ринку праці прийнято

застосовувати відносні показники і абсолютні показники чисельності різних категорій учасників ринку.

Для великого і всебічного аналізу ринку праці зайнятість вивчається не тільки по всьому населенню в цілому, але і по окремих секторах економіки, видами економічної діяльності, віковим і статевим групам, соціальним статусом, освітою та фаховою приналежністю, а також окремо по регіонах.

Метою даної статті є дослідження ринку праці України, з'ясування поняття ринку праці, зайнятості та безробіття, положення ринку праці в Україні, статистичний аналіз процесів зайнятості та безробіття.

За даними Державної Служби Статистики України за період 2010-2015 рр. (дані за 2015 р є квартальними і відображені на кінець періоду - січень-червень) було проведено аналіз чисельність зайнятого населення. В період 2010-2013 рр. щорічно зайнятість збільшувалася в середньому на 0,4%. А в 2014 р в порівнянні з 2013 р. чисельність зайнятого населення України скоротилася на 6,4% і склала 1240,9 тис. чол. Даная тенденція склалася в зв'язку з різким погіршенням соціально-політичної ситуації в країні (рис. 1).

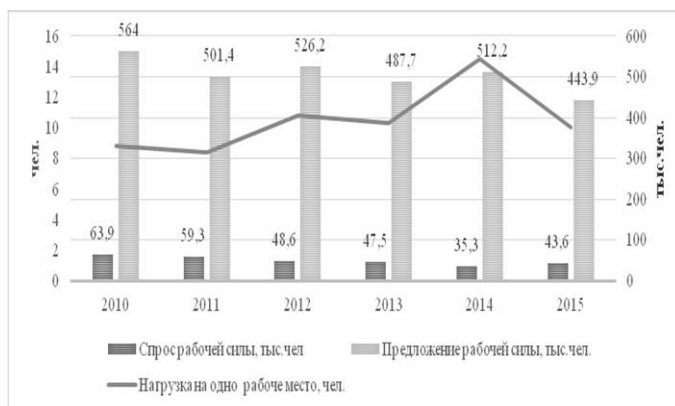

Рис. 1 - Динаміка зайнятості в Україні за період 2010- 2015 років.

На сьогоднішній день попит з боку роботодавця істотно нижчий за пропозицію. Але, незважаючи на ситуацію, що склалася, український ринок праці поступово оживає. Ринок починає поступово виходити з кризи – попит на робочу силу поступово відновлюється. За даними статистики кадрових і рекрутингових агентств, кількість нових вакансій перестало знижуватися, а по ряду спеціальностей спостерігається стійке зростання. Якщо на початку року на одну вакансію припадало 5,8 резюме, то до липня співвідношення знизилася до 4,5 (дані Hh.ua). Позитивну тенденцію підтверджують дані Державної Служби Статистики України, до середини 2015 року кількість зареєстрованих безробітних знизилася на 18%.

Проте, потреби роботодавців розподілені нерівно – пропозиція фахівців різних сфер діяльності перевищує попит на них, в той час як робочі спеціальності в дефіциті. Проведений аналіз показує, що попит на

силу
2010

робочу
за період
– 2014 рр.

зменшується, але в 2015 році спостерігається незначне збільшення показника. Навантаження на одне робоче місце за період 2010-2015 рр. придбала негативний характер. (рис. 2).

Рис. 2. Попит та пропозиція робочої сили на ринку праці України у 2010-2015 рр.

За даними Державної Служби статистики України протягом 2015 року рівень зайнятості в регіональному аспекті був неоднорідним. Максимальне значення показника спостерігається в Дніпропетровській і Харківській областях, що склало 1499,2 тис. чол. і 1219,9 тис. чол. відповідно. Мінімальним значенням показника мають Луганська та Чернівецька області, що в абсолютному значенні становило 309,5 тис. чол. і 364,7 тис. чол. відповідно (рис. 3).

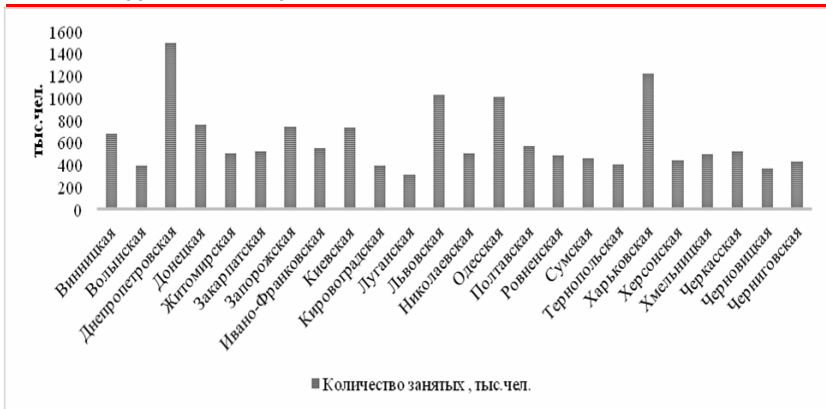

Рис. 3. Рівень зайнятого населення в Україні у 2015 році

Сформовані політичні, соціальні та економічні процеси в Україні є фундаментом і причиною виникнення актуальності міграції громадян з небезпечних районів, де немає можливості вести активну трудову діяльність. І на увазі цього з 2014 року статистичні дані по ринку праці в окупованих територіях і частини зони проведення антитерористичних операцій можуть бути не точними або бути відсутнім.

Грунтуючись на результатах проведеного аналізу можна зробити висновок, що в умовах нестабільної економіки, занепаду промисловості та складної соціально-політичної ситуації в країні, спостерігається зниження рівня зайнятості населення.

Для запобігання цьому необхідно проводити систему заходів: розвиток розгалуженої системи державної служби зайнятості, професійної орієнтації, підготовки, перепідготовки і підвищення кваліфікації кадрів; державну підтримку нетрадиційним сферам зайнятості (наприклад, домашні промисли); регулювання можливості працевлаштування за кордоном, приєднання України до міжнародного ринку праці, надання квот робочих місць для представників найбільш вразливою груп на ринку праці та інші заходи щодо зниження рівня безробіття.

Механізмом соціальної допомоги безробітним передбачені різні види компенсації при втраті роботи; особливі гарантії працівникам, які потрапили під скорочення штатів; стипендії на час професійної підготовки та перепідготовки; виплати допомоги по безробіттю.

За даними Державної служби статистики України, рівень безробіття населення у віці 15-70 років, визначений за методологією Міжнародної організації праці, в Україні в середньому зросло з 7,2% (2013 р.) до 9,3% (2014 р.) економічно активного населення. Серед осіб працездатного віку рівень безробіття зросло з 7,7% до 9,7%. Чисельність безробітних в середньому за 2014 з порівнянні з відповідним періодом 2013 року, збільшилася на 300 тисяч чоловік і склала трохи більше 2 мільйонів.

Тенденція до збільшення рівня безробітних тягне до зростання рівня соціальної напруженості в суспільстві, погіршення криміногенної ситуації.

ЛІТЕРАТУРА

1. Дані Державної служби статистики України. Електронний ресурс. Режим доступу: <http://ukrstat.org>
2. Рябий С.А. Проблеми, тенденції та шляхи зменшення безробіття в Україні // Економіка і держава - 2006. - 345 с.
3. Бочарова І. Ю. Зниження тривалого безробіття і програми профілювання / І. Ю. Бочарова // Регіональна економіка: теорія і практика. - 2010р. - № 25. - С.64.
4. Україна - 2015: Національна стратегія розвитку // Громадсько - політичне об'єднання Українській форум. - К: 2008.
5. Петрова Т. Ринок освітніх послуг и ринок праці: проблеми взаємозв'язку та взаємодії // Україна: аспекти праці. - 2006. - № 2 - С. 2 - 7.
6. Юрченко В.В., Романишин В.О. Ринок праці України: сучасний стан та шляхи Реформування // Актуальні проблеми економіки. - 2004. - № 6 (36). - С. 214-219.
7. Волкова О.В. Ринок праці: Навчальний посібник. - К.: Центр учбової літератури, 2007. - 624 с.
8. Закон України «Про зайнятість населення». - К.: Парламентське видавництво, 2005. - 48 с.
9. Пустойт О. Ефективність моделі розвитку внутрішнього Сайти Вся Україна // Економіка України. - 2008. - № 5. - С. 24-37.
10. Башук Л. Експериментальна вібкове дослідження та соціально- психологічний аналіз поведінки безробітної молоді по вопросам Трудової мотивації // Україна: аспекти праці. - 2008. - № 3. - С. 13- 18.
11. Самоєнкова О. В. Економічна статистика : навчальний посібник / О. В. Самоєнкова, Ю. О. Ольвінська. – Одеса : ОДЕУ, 2010. – 182 с.
12. Підгорний А. З. Статистичні методи в управлінні розвитком регіону : монографія // А. З. Підгорний, О. В. Самоєнкова, О. Г. Милашко та ін. – Одеса : ФОП Гуляєва В. М., 2016. – 218 с.

ЗБІРНИК НАУКОВИХ СТУДЕНТСЬКИХ ПРАЦЬ

**«СТАТИСТИКА – ІНСТРУМЕНТ
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»**

ВИПУСК 4

Частина III

**Одеса
2018**